

УВОДНИК

У СУСРЕТ ШКОЛИ НАЦИОНАЛНЕ ОДБРАНЕ „ВОЈВОДА РАДОМИР ПУТНИК“

пуковник Мићо Сувајац
начелник Школе националне одбране „Војвода Радомир Путник“,
Универзитет одбране

Недавно је Школа националне одбране „Војвода Радомир Путник“ обележила 19. октобар као дан за који везује своју традицију. У име Школе уграђено је и име нашег прослављеног војсковође и војводе Радомира Путника. Неопходно је укратко подсетити на историјске чињенице и указати шта данас Школа представља.

КРАТАК ОСВРТ НА ИСТОРИЈУ ШКОЛЕ

Осврт на 19. век и почетке војног школства у Србији води нас до формирања Више школе Војне академије, која је формално устројена доношењем Закона о устројству Војне академије 30. јануара 1880. године. Њен задатак био је да пружи више стручно образовање за официре. Због недовољног броја пријављених кандидата почела је са радом тек 1884. године. Министар војни, ђенералштабни пуковник Јован Прапорчетовић, донео је 5. августа 1884. године решење да се почетком те школске године отвори Виша школа Војне академије у трајању од две године.

Виша школа Војне академије отворена је 19. октобра 1884. године, а свечаности отварања је присуствовао и краљ Милан Обреновић. У прву класу која је имала једну годину прекида у школовању због српско-бугарског рата, примљено је 18 а завршило је 17 питомаца, док је један погинуо у том рату. Свршени питомци прве класе Више школе били су дивизијски генерал Милош М. Васић (први у рангу), дивизијски генерал Миливоје Николајевић и други.

Након завршетка Више школе Војне академије слушаоци су се враћали у труп, док су се они са одличним успехом кандидовали за генералштабну струку, у коју су се могли превести у чину капетана II класе, пошто су претходно били оцењени на раду у Главном генералштабу.

Према Уредби о ђенералштабној струци од марта 1884. године њој је припадала елита српског официрског кора. Према тој уредби генералштабна струка могла се попуњавати из редова официра свих родова војске који би својим радом доказали да имају довољно опште спреме и способности. Уредбом о ђенералштабној струци из децембра 1896. године завршена Виша школа Војне академије уведена је као главни почетни услов за прелаз у генералштабну струку. Кандидати су се пријављивали на основу расписаног конкурса а предност су имали официри који су са одличним или врлодобрим успехом завршили Вишу школу. Све до Другог светског рата систем вишег војног школства је функционисао на сличан начин уз мање промене.

Након Другог светског рата, 1. фебруара 1952. године формирана је Виша војна академија ЈНА која се делила на Школу тактике и Школу оператике. У Школи тактике, која је трајала две године, изучавао се ниво батаљон – дивизија, а у Школи оператике, која је трајала око 18 месеци, изучавао се ниво корпус и армија. Генералштаб ЈНА донео је одлуку да се од 1955. године отпочне са највишим степеном војног школовања кроз двогодишњу Ратну школу. Ратна школа је 1971. године преименована у Школу националне одбране. Традицију школе из 1955. године до скоро је баштинила наша школа.

Организацијско-формацијским променама 2006. године Школа националне одбране постаје саставни део Војне академије, да би 2018. године поново постала самостална војнообразовна установа. Школа је кроз историју оспособила више хиљада официра за потребе наше војске и Министарства одбране и преко 400 официра из других оружаних снага и армија света.

О ВЕЛИКОМ ВОЈВОДИ

Војвода Радомир Путник био је један од најталентованијих војних прегалаца које је Србија имала у целокупној својој историји. Поред краља Милана, главног покретача великих војних реформи у које је Србија ушла у последњој четвртини 19. века, по мишљењу историчара, највећа заслуга за одличну припрему српске војске за

победоносне ратове вођене у периоду од 1912. до 1918. године припада управо њему.

Радомир Путник је у српској војсци оставио трага и у научном и педагошком раду. Од великог значаја за ту врсту делатности, али и за успешно спровођење војних реформи и припреме војске за рат за Радомира Путника било је његово војничко искуство. Као хонорарни и редовни професор Војне академије предавао је тактику и генералштабну службу. Настojeћи да се обука старешина што више приближи ратној пракси, Путник је у програм те обуке увео такозвану тактичку тематику – решавање конкретно постављених ратних задатака на карти или на терену. Руководeћи се девизом „какви су официри таква је и војска“, тражио је од слушалаца познавање наставних предмета до танчина. Путник је у српској војсци изградио темељ за извођење тактичких вежбања, поставивши их на научну основу.

Путник је био и главни носилац израде српских ратних планова против Турске, Бугарске и Аустроугарске. Захваљујући преданом раду генерала Радомира Путника српска војска у периоду пред епоху ратова 1912–1918, вођена на савременим основама, грађена на модерној војној доктрини ослобођеној било какве догме, створила је изузетан старешински кадар, извајан кроз строг систем селекције, отворен за нове идеје и пун самоиницијативе. Војска је у том периоду опремљена најсавременијом ратном техником а српска војна индустрија оспособљена да задовољи основне потребе војске за муницијом, одржавањем наоружања и војном одећом, што се постигло уз огромна материјална напрезања читавог друштва. Својим целокупним животом и радом он представља пример како се до великих резултата може доћи само плански, марљивим учењем и дугогодишњим мукотрпним радом уз постојање људских и моралних квалитета. Због тога данас Школа националне одбране поносно носи његово име.

ДАНАС

Школа националне одбране „Војвода Радомир Путник“ представља војношколску установу у саставу Универзитета одбране превасходно намењену за реализацију посебних програма усавршавања официра. За реализацију наставно-образовног процеса Школа располаже значајним наставним кадром. Опремљена је савременим смештајним и учионичким капацитетима, наставном и материјалном базом. Пратећи савремене трендове у

војном образовању, Школа константно ради на иновирању наставног процеса, материјалне базе и услова смештаја и рада.

За потребе наших полазника традиционално организујемо бројна предавања по позиву, где полазници, у оквиру редовне наставе имају прилику да чују ставове и мишљења највиших државних руководиоца, еминентних научника и стручњака, команданата, истакнутих активних и пензионисаних војних лица из земље и иностранства, о различитим савременим проблемима, изазовима и тенденцијама у области безбедности и одбране.

Школу чине њени људи, садашњи и бивши припадници и сви они који дају допринос да војно школство подигнемо на виши ниво. Хвала вам што подржавате рад Школе!